

Lesbrief

licht!

3+

Beste leerkracht,

Binnenkort ga je met je klas naar de voorstelling *licht!*. Via deze brief heten we jullie van harte welkom. We geven je wat informatie over de voorstelling en een aantal ideeën om mee aan de slag te gaan in de klas. We vinden het immers fijn als een theaterbezoek meer kan zijn dan een eenmalige ervaring. Het is leuk als de kleuters vooraf warm gemaakt worden voor de voorstelling, en als ze nadien nog eens terugdenken aan hun theaterervaring.

Ons gezelschap

licht! is de derde voorstelling van het nieuwe Limburgse dansgezelschap voor jong publiek *tout petit*. Ciska Vanhoyland en Lies Cuyvers maken en dansen de voorstelling. *tout petit* kiest voor dans-theater. Theater zonder woorden, waarbij bewegingen dans worden.

In de voorstelling *licht!* draait alles om het ontdekken van licht en lichaam. Licht is voor kleuters een belangrijke prikkel om anders te kijken, om de aandacht te scherpen. Gaandeweg worden ook de performers zichtbaar en aan het einde werken ze met lichaamscontact. *tout petit* wilt kinderen en volwassenen graag aanzetten om te spelen met licht en te experimenteren met lichamelijk contact. In deze lesbrief geeft *tout petit* dan ook beeldende suggesties en bewegingsideeën mee.

De lesbrief

We geven ideeën mee om verder te werken in de klas rond vier thema's: licht en donker, schaduwen, dansende voeten en lichaamscontact. Je kan met elk van deze thema's muzisch werken voor of na de voorstelling.

Weinig tijd, leerkracht ad interim? Overloop zeker de last-minute pagina, dan hebben de kinderen ook een fijne basis om te kijken.

Wil je graag dat *tout petit* een bewegingsworkshop geeft in jouw klas? Contacteer ons dan zeker via communicatie@toutpetit.be

Een korte reactie, impressie of foto van de resultaten op onze facebookpagina of in onze mailbox doet ons erg veel plezier !

Tot gauw!

Lies & Ciska

Contact

tout petit
Vogelsancklaan 300
3520 Zonhoven
www.toutpetit.be

communicatie@toutpetit.be
www.facebook.com/toutpetitdans/

Lies Cuyvers - 0495/44 35 92
Ciska Vanhoyland - 0485/14 59 66

licht! 3+

licht! is een voorstelling waarin het licht aan het dansen gaat

Kleine lichtjes en grote spots tollen over het podium. Het licht danst in het rond, en de performers bewegen mee. In *licht!* maak je kennis met de vele nuances van licht: het schemerlicht van een zaklamp, het felle licht van een grote spot en het reflecterende licht van een spiegel. Elk schijnsel brengt een andere sfeer. De voorstelling prikkelt je verbeelding. Ze zorgt voor verwondering bij jonge kinderen, en ook bij volwassenen.

licht! is een woordeloze danstheatervoorstelling over bewegend licht. Aan het eind van de voorstelling wordt het publiek uitgenodigd om zelf te experimenteren met licht en schaduw.

tout petit is een jong dansgezelschap dat bestaat uit Ciska Vanhoyland en Lies Cuyvers. Ze kennen elkaar van de Fontys Dansacademie Tilburg. In 2013 begonnen ze met tout petit. Samen creëerden ze eerder twee straffe dansvoorstellingen voor jong publiek: *Kom mee, Leon!* en *Schots en scheef*. Ze maken voorstellingen die zowel abstract als figuratief zijn.

Weinig tijd? Last-minute? Vertel dit zeker vooraf...

Voor veel kleuters zal dit **de eerste theaterervaring** zijn. Ze kennen de codes van het theater nog niet. Daarom is het fijn om hen even te introduceren. Enkele aandachtspunten:

Bij de aanvang van de voorstelling wordt **het donker in de zaal**. Dit betekent dat de voorstelling bijna gaat beginnen. Maak het ook al eens donker in de klas. Dan kunnen de kinderen alvast wennen aan het duister en kan je de reacties inschatten. *Je mag vertellen dat het donker leuk is, want dan kan je de lichtjes beter zien bewegen.*

Er zijn ook kindjes uit andere scholen. Die kennen ze niet, maar dat is niet erg.

Thema: **twee meisjes, Ciska en Lies, spelen met licht**. Soms doen ze **vreemde dingen** op het podium. Ze doen dingen die volwassenen in het gewone leven niet zouden doen. Misschien doen ze zelfs dingen waarvan je denkt dat het niet mag. *MAAR op het podium mag alles.*

De voorstelling is een dansvoorstelling, er is dus **geen verhaal**. **Probeer wel heel goed te kijken, naar de beweging, gezichten, en naar de lichtjes**. Iedereen ziet en denkt iets anders, daar mag je na de voorstelling in de klas over spreken. Er is geen juist of fout.

Tijdens deze voorstelling spreken Ciska en Lies niet. Ze maken alles duidelijk met hun lichaam, dans is lichaamstaal. Ciska en Lies kunnen wel praten. Na de voorstelling zullen ze met de kinderen praten.

Aan het einde van de voorstelling worden de kinderen op het podium uitgenodigd. *Dit vertel je beter niet op voorhand.*

Aan de slag met *licht!*

Thema één: licht & donker

Zintuiglijke oefening: donker met verschillende lichtbronnen

Materiaal: neem verschillende lichtbronnen mee naar de klas (kaarsjes, zaklampen, reflecterende stoffen, etc.).

Activiteit:

- Maak de klas donker in verschillende stappen...telkens gaat er een licht uit
- Kringgesprek – filosoferen: hou een kort gesprekje over licht en donker

Leidraad voor het gespreksverloop:

- In het eerste deel van het gesprek geef je de kinderen de ruimte om hun emoties te delen. Sommigen waren misschien angstig, wat bang, zenuwachtig of opgewonden. Anderen vonden het spannend en konden veel zien en waarnemen.

Vraag telkens aan de kinderen wat ze kunnen waarnemen, ook los van emoties.

Wanneer verschijnen er schaduwen? Wat verandert er?

Welke vormen en kleuren van licht kunnen ze herkennen?

Wat gebeurt er wanneer je beweegt?

Wanneer werd het pas echt donker? Wat voel je in het donker?

Ben je bang? Waar ben je bang voor? Hoe voel je je als het lichtje blijft branden?

- In het tweede deel van het gesprek is het de bedoeling dat de kinderen hun denkvaardigheden verruimen. Je stelt vragen die ruimte scheppen n om te 'filosoferen'

Gaat denken eigenlijk beter in het donker?

Zijn er dingen die in het donker juist heel goed gaan?

Waarom slaapt de zon 's nachts?

Stel nou dat het altijd donker zou zijn, hoe zou dat zijn?

Zijn er mensen of dieren die wel in het donker leven?

Kennen jullie leuke spelletjes in het donker?

Besluit: het theater als de zwarte doos

In het theater is donker normaal: we werken in een zwarte doos om de verschillende soorten licht beter te kunnen zien. Daarom zijn de vloer én de gordijnen in het theater zwart.

Beeldend werken: licht door donker

Materiaal: zwarte of donkere bladen, een overhead projector, een priknaald en prikkussen

Activiteit: maak een sterrenhemel of een lichtgevende tekening

- Prik met een priknaald gaatjes in het blad.
- Leg op de overhead projector en bewonder het resultaat

Thema twee: Schaduw

Beweging en beeld: schaduwen tekenen

Materiaal: stoepkrijt, een zonnige dag waarbij het silhouet schaduw geeft

Inhoud: in *licht!* gaan Ciska en Lies tovertekenen; ze tekenen de contouren van het lichaam op een speciale manier.

Activiteit: de schaduw en zijn vorm

- Je kan eerst even op de speelplaats experimenteren met verschillende houdingen. Wanneer wordt de schaduw op de grond grappig, herkenbaar of totaal anders?
- Eén kind neemt (staand) een houding aan, een ander kind tekent rond de schaduw een lijn.
- Laat de andere kinderen van de school tijdens de speeltijd eerst even het vloerkunstwerk bewonderen. Kan je raden wat de houding was?

Beweging: werken met lichaamschaduw

Materiaal: elk kind brengt een kleine zaklamp mee, een verduisterbare ruimte, liefst een lokaal met open muren (waar niet te veel aan de muur hangt). Een beamer voor het grote schimmenspel

Inhoud: in *licht!* verschijnen bewegende schaduwen op het achterdoek... hoe kan zoiets werken?

Activiteit:

- Laat de kinderen hun zaklampje AAN op de grond leggen. Eerst zoeken ze waar de lichtvlek op de vloer en/of op de muur verschijnt.
  - Vervolgens houden ze één lichaamsdeel op een afstand van de lamp. Eerst zoeken ze waar de schaduw van het lichaamsdeel verschijnt.
  - Laat ze een keer heel dicht en heel ver van het lampje gaan staan. (Hoe dichterbij de lamp hoe groter de schaduw).
  - Het is ook heel leuk om per 2 te werken. 1 kind gaat in een onbeweeglijke houding staan; het andere kind beweegt met de zaklamp. Daardoor gaat de schaduw als het ware 'dansen'.
- Je kan het schimmenspel extra leuk maken door een 4-tal kinderen met één lampje te laten spelen en de andere kinderen te laten kijken. Geef een aantal objecten met een specifieke vorm zoals: een autootje, paraplu, een oude plaat, een miniatuurboompje. Door dichterbij en verder van de lamp te bewegen worden auto's reuzengroot en kinderen klein.
- TIP: Dit laatste schimmenspel werkt zeer goed als je een beamer hebt hangen ergens op school of in de klas. Dan heb je een erg groot lichtscherm en de kinderen hoeven niet in tegenlicht te werken. (Zet liever geen beamer op de vloer of op ooghoogte van de kinderen).

Thema drie: een energieke voetendans

Materiaal:

- pittige muziek
- blote voeten: kinderen doen de schoenen uit (maar plaats ze in de buurt)
- eventueel per kind een zaklampje (voor de eindfase)

Ruimte:

Bij voorkeur een ruim lokaal waar bewogen kan worden, de turnzaal of de refter

Inhoud: een pittige voetendans precies zoals in de voorstelling

Inspiratie: bekijk de prent met verschillende voethoudingen bij de bijlagen.

- Opwarming: samen door de zaal dansen

Muziek aan: de kinderen dansen vrij door de zaal

Muziek stopt: de kinderen stoppen, en plaatsen de voeten op een 'speciale' manier in de vloer. (Denk aan een afdruk in verf of in het zand of vertel hen dat je een foto wil maken van deze 'speciale' voeten)

Als dit vlot gaat, kan je de kinderen ook vragen om per twee verder te dansen, telkens wanneer de muziek stopt maken ze een gek voetenstandbeeld per twee met lichaamscontact.

- Exploratie van de voeten: per twee

Plaats de kinderen per twee tegenover elkaar

Kind 1 plaatst de handen in de schoenen en beweegt de schoenen

Kind 2 zal met de voeten de beweging van de schoenen nabootsen

Deze opdracht doet kleuters anders bedenken wat ze allemaal kunnen doen met de voeten

Laat de kinderen doorschuiven en ook in andere duo's werken

Indien je werkt met jonge kinderen kan je zelf ook de handen in de schoenen schuiven en de hele klas jouw schoenen laten nabootsen

- Voetendans in een lampje

Wanneer je merkt dat de kinderen heel speels worden in het dansen en bewegen met de voeten kan je een lampje toevoegen. Laat de kinderen spelen zoals Ciska en Lies in de voorstelling door alleen de voeten te belichten.

Thema vier : contactdans: lichaam zo stijf als een plank

Materiaal:

- een metronoom of wekkertje (een geluid dat tik tak geeft)
- blote voeten: kinderen doen de schoenen uit (maar plaats ze in de buurt)
- eventueel per kind een zaklampje (voor de eindfase)

Ruimte:

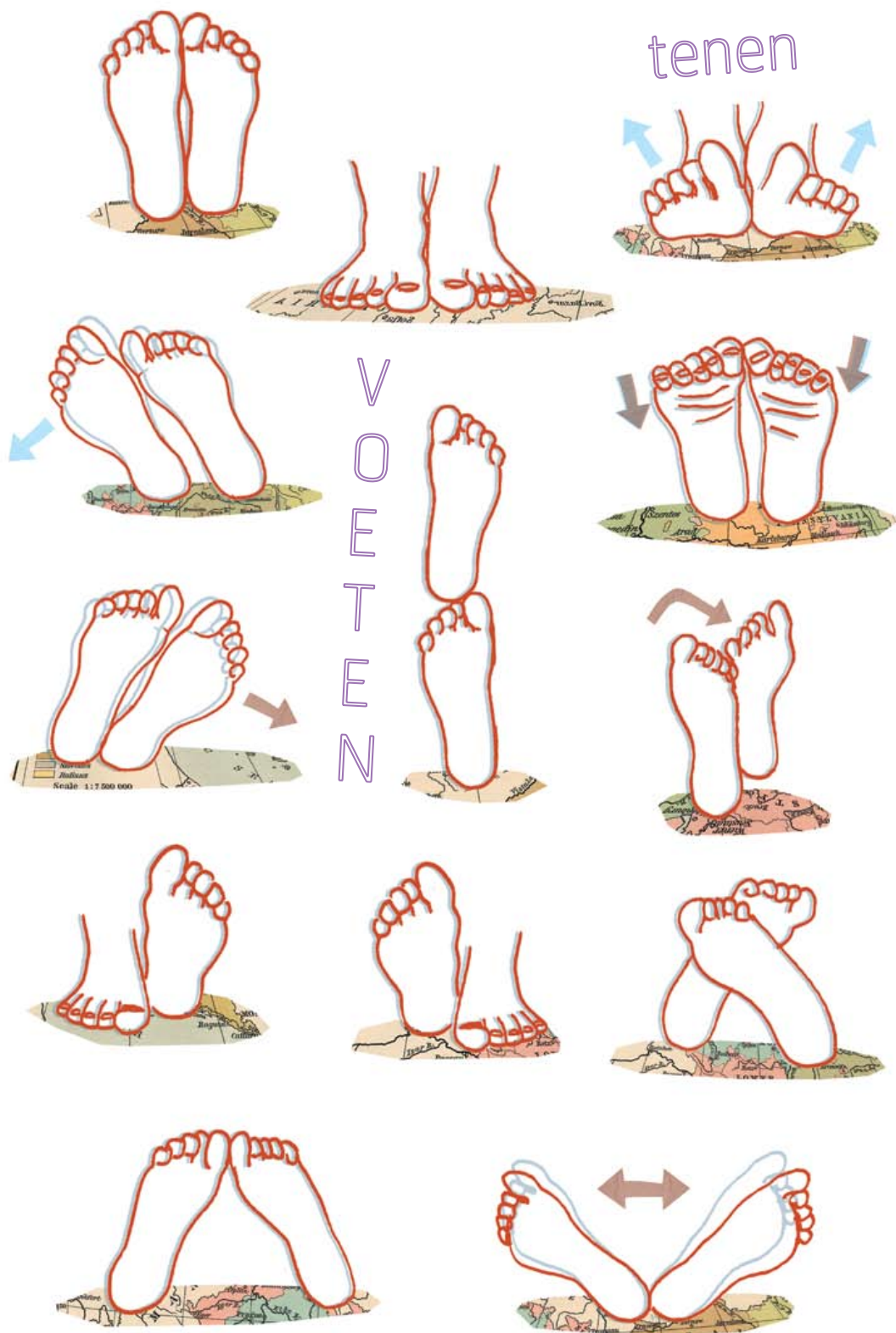
Bij voorkeur een ruim lokaal waar bewogen kan worden, de turnzaal of de refter

Inspiratie: de foto's van de verschillende houdingen Ciska/Lies in de bijlagen

Inhoud: in *licht!* zit een contactdans die Ciska en Lies TIK -TAK noemen

Activiteit:

- toon de kleuters eerst een hard materiaal, een plank, een stok
- vraag aan de kleuters of het mogelijk is om je spieren zo stijf, hard te maken als een stok
- in kleine groepjes: 1 kleuter gaat op de vloer liggen, de andere vier gaan aan de schouders en de benen staan. De kleuter die ligt is zo stijf als een plank door de spieren goed aan te spannen. Kunnen de andere kinderen het LICHAAM van de vloer tillen?
- per twee: boots enkele van de foto's uit de voorstelling na! Telkens wanneer je hangt of steunt maak je je lichaam zo hard als een plank. Gebruik de metronoom: elke houding wordt een paar tikken aangenomen. Bekijk ook hoe het wijzertje van de metronoom van de ene naar de andere kant beweegt, precies zoals een klok.
- Kunnen de kleuters zelf nieuwe beelden verzinnen? Andere houdingen tonen waarbij de ene zo stijf is als een plank

tekening: Jurgen Walschot

Productiegegevens

Choreografie

Lies Cuyvers en Ciska Vanhoyland

Dans

Lies Cuyvers en Ciska Vanhoyland

Dramaturgie

Gerhard Verfaillie

Bewegingsadvies

Iñaki Azpillaga

Scenografie

Katrijn Baeten

Lichtontwerp

Harry Cole

Communicatie/educatie

Lenneke Rasschaert

Productie tout petit

Co-productie P2 - cultuurcentrum Hasselt & Theater a/h Vrijthof Maastricht i.k.v. interlimburgse subsidies, C-mine cultuurcentrum

Met dank aan de Vlaamse Gemeenschap, STROOM - talentondersteuning in cultuur door de provincie Limburg, kunstencentrum STUK, Villa Bast

